

EU:s arbete mot organiserad brottslighet

Organiserad brottslighet är gränsöverskridande. Narkotika och vapen som säljs i Sverige har ofta passerat flera EU-länder innan det når våra gator. Det är därför nödvändigt med ett samordnat, internationellt svar.

Utvecklingen av det dödliga skjutvapenvåldet i Sverige går i negativ riktning och Sverige ligger mycket högt i europeisk jämförelse. Att komma åt gängens vapen är en central åtgärd som måste till för att knäcka gängen och få ett slut på skjutandet. De allra flesta vapen kommer till Sverige genom smuggling mellan EU-länder eller från västra Balkan vilket kräver krafttag på både nationell och europeisk nivå.

Genom att arbeta tillsammans kan EU-länderna skapa bättre och mer effektiva verktyg för att bekämpa brottsligheten. Ett nära samarbete mellan rättsväsenden i olika länder underlättar utredningar och gör det svårare för kriminella att undkomma rättvisan genom att fly till ett annat land. Informationsutbyte mellan polismyndigheter, åklagarmyndigheter och säkerhetstjänster i olika länder är avgörande för att snabbt kunna identifiera och reagera på hot och kriminella aktiviteter.

Organiserad brottslighet är inte bara en fråga som rör medborgares trygghet utan medför även enorma ekonomiska kostnader. Genom att arbeta tillsammans kan EU-länderna säkra den inre marknaden och skydda ekonomiska intressen.

Narkotikahandeln

Narkotikahandeln är en stor drivkraft bakom det skjutvapenvåld vi upplever i Sverige idag. Marknaden för olaglig narkotika är en av de största inkomstkällorna för brottsorganisationerna i EU och har ett uppskattat årligt värde i konsumentledet på minst 30 miljarder euro. Vi behöver arbeta tillsammans för att minska införseln av narkotikan och bekämpa den narkotikarelaterade brottsligheten.

2023 lade kommissionär Ylva Johansson fram en färdplan för att stoppa narkotikahandel och organiserad brottslighet. I den föreslår man bland annat:

- att etablera av en europeisk hamnallians som samlar alla relevanta aktörer, från tull till brottsbekämpning och den privata sektorn, för att bekämpa drogsmuggling och kriminell infiltration.

- prioritera samarbete med länder och regioner längs huvudrutten för narkotikasmuggling
- åtgärder för att upplösa och identifiera och bekämpa de mest skadliga nätverken effektivare över gränserna.
- skapa tekniska och administrativa hinder för att minska utrymmet för brottslingar att infiltrera den lagliga ekonomin

Illegal handel med skjutvapen

EU har tagit fram en handlingsplan mot olaglig handel med skjutvapen som innehåller en rad åtgärder för att strypa vapensmugglingen. Dessutom har EU bidragit med över 300 miljoner kronor sedan 2002 för att förstärka åtgärder mot vapensmuggling och kontroll av skjutvapen i länderna på västra Balkan. Men mer behöver göras.

Samarbetet mellan EU och länderna på västra Balkan måste fördjupas ytterligare och vara uthålligt för att stoppa inflödet av vapen.

Riskerna med vapensmuggling från Ukraina till följd av kriget måste tas på allvar. Det vet vi av erfarenheterna efter kriget i forna Jugoslavien på 1990-talet. Vi socialdemokrater har drivit på EU att agera, och idag finns ett EU-center i Moldavien som bevakar vapentransporter. Men systemen för övervakning måste förbättras och samarbetet mellan tull och polis i Ukrainas grannländer måste fördjupas.

Det behövs tillförlitlig och jämförbar statistik som kan ge en korrekt bild av trender och smugglingsvägar vilket i sin tur gör insatserna mer träffsäkra och stoppar skjutvapen från att komma till Sverige.

Samarbetet inom Europol och Eurojust

Europol är den Europeiska unionens polismyndighet som har till uppgift att stödja medlemsstaterna i deras kamp mot allvarlig internationell brottslighet och terrorism. Europol har inga befogenheter att utföra gripanden eller genomföra razzior på egen hand. Istället fungerar myndigheten som ett stöd och en resurs för de nationella polismyndigheterna i EU:s medlemsstater.

Eurojust är en myndighet inom Europeiska unionen som ska förstärka samarbetet mellan de nationella åklagar- och utredningsmyndigheterna när det gäller allvarlig gränsöverskridande brottslighet. Eurojust stöder utredningar och åtal av allvarlig brottslighet såsom terrorism, människohandel, narkotikasmuggling, bedrägeri och korruption.

Genom att öka det rättsliga samarbetet och polissamarbetet inom EU tror vi socialdemokrater att medlemsländerna mer effektivt kan bekämpa den gränsöverskridande brottsligheten.

Vi vill bland annat skärpa kontrollen av ämnen som kan användas i sprängmedelstillverkning, öka samarbetet kring all typ av människohandel, droger och vapen samt öka informationsutbytet för att avslöja falska identiteter.

Sexuellt utnyttjande av barn

Under de senaste åren har antalet sexuella övergrepp på nätet ökat kraftigt. Detta gäller både delning av material med sexuella övergrepp mot barn på nätet och grooming, det vill säga att en person tar kontakt med barn i syfte att begå någon form av sexualbrott mot barnet. EU-kommissionär Ylva Johansson har föreslagit en lag för att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn online.

Utan ny lagstiftning kommer befintliga metoder för att upptäcka övergreppsmaterial att upphöra att gälla sommaren 2024. Kritiker har uttryckt oro över integritetsfrågor, men förespråkare menar att en reglering är nödvändig för att skydda barn. Förslaget har stöd från många barnrättsorganisationer. Under hösten 2023 förhandlas förslaget i Europaparlamentet och rådet.

Människohandel och prostitution

Enligt FN utgör människohandel den tredje största formen av organiserad brottslighet globalt¹. Människohandel är en form av organiserad brottslighet där individer rekryteras, transporteras och förvaras med tvång. Syftet kan vara att utnyttja brottsoffret sexuellt, tvångsarbete, påtvingad brottslighet, slaveri och annan typ av exploatering. Varje år upptäcks tusentals offer för människohandel i EU.

2021 antog EU en fyraårig strategi att bekämpa människohandel. Strategin syftar till att minska efterfrågan, bryta brottslingars affärsmodeller, stödja offren och förbättra internationellt samarbete. Detta är i linje med EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna, som förbjuder slaveri och tvångsarbete.

Kvinnorna säljs i olika länder, transporteras illegalt över gränser i bilar och båtar och hamnar på marknader där de säljs under slavliknandeförhållanden. Kvinnor och flickor säljs främst för prostitution och sexuell exploatering men också för hushållsarbete och giftermål. Sverige är i första hand ett destinationsland för kvinnor och barn från främst Ryssland, Estland, Lettland, Litauen, Slovakien, Tjeckien, Rumänien, Moldavien och Ungern. Handeln med kvinnors kroppar är en stor inkomstkälla för den organiserade brottsligheten och används bland annat för att reglera skulder mellan gängkriminella².

¹ <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/mans-vald-mot-kvinnor/prostitution-och-manniskohandel/2023-09-21>

²<https://www.dn.se/sverige/kvinnor-utnyttjas-sexuellt-for-att-reglera-skulder-mellan-gangkriminella/> 2023-09-29

Lagstiftningen kring prostitution skiljer sig mellan EU:s medlemsländer. Vissa länder har en lagstiftning likt Sveriges, det vill säga att det är olagligt att köpa men inte sälja sex. I andra länder är prostitution legalt och kvinnors kroppar kan helt lagligt köpas på bordeller och via webbsidor. För att förebygga och bekämpa människohandel och prostitution måste efterfrågan bekämpas i hela EU.

Arbetslivskriminalitet – Fusk och brottslighet på arbetsmarknaden

Konkret handlar arbetslivskriminaliteten om människor i utsatt ställning som luras på löner, om omänskliga arbetsvillkor och om arbetsplatser som är direkt farliga för liv och hälsa.

EU:s inre marknad har gjort det lättare för oseriösa arbetsgivare att utnyttja arbetstagare från fattigare länder. Människor utnyttjas och far illa och seriösa företag ser sig utkonkurrerade. Varje svensk offensiv mot arbetslivskriminaliteten försvagas när fuskare och kriminella kan röra sig över gränser. Ska vi på riktigt ta tillbaka kontrollen över svensk arbetsmarknad krävs insatser i hela Europa

EU har satt upp flera initiativ för att stödja medlemsstaterna i deras insatser för att stoppa kriminella arbetsgivare och utnyttjande arbetskraft. Här är några av de åtgärder som EU har vidtagit:

EU uppmuntrar samarbete mellan medlemsstaternas myndigheter för att förhindra arbetslivskriminalitet. Detta inkluderar informationsutbyte och samarbete mellan tull-, skatte- och arbetsmarknadsmyndigheter.

EU inrättade 2019 den Europeiska arbetsmyndigheten (ELA) som har till uppgift att stödja medlemsstaterna i genomförandet av EU-lagstiftningen inom arbetsmarknadsområdet, främja rättvisa arbetsvillkor och arbetsförhållanden, och bekämpa socialt fusk och arbetslivskriminalitet.

Vissa EU-länder har infört system där företag som bryter mot arbetslagstiftningen svartlistas och förhindras från att få tillgång till offentliga kontrakt. Även om detta är en nationell åtgärd, stöds och uppmuntras sådana initiativ av EU.

Vi socialdemokrater tycker därför att bekämpandet av arbetslivskriminalitet borde vara en prioriterad fråga för EU.

Konflikt

När det gäller arbetslivskriminalitet har Moderaterna och Sverigedemokraterna varit passiva. Man motsatte sig till exempel förbättring av arbetsvillkor för utstationerad arbetskraft och möjligheten att försvåra för oseriösa och kriminella arbetsgivare.

När det gäller frågan om prostitution och att kriminalisera sexköp är Sverigedemokraterna emot att införa en Europeisksexköpslag.

Frågor att diskutera:

- Kan EU göra mer för att minska den organiserade brottsligheten?
- Hur påverkar EU:s politik Sverige när det gäller organiserad brottslighet?
- Vad kan vi i Sverige göra för att minska den organiserade brottsligheten i Europa?
- Har det någon betydelse vilka partier som styr i EU när det gäller arbetet med organiserad brottslighet?

Här finns mer att läsa:

EU:s kamp mot den organiserade brottsligheten, Europeiska rådet:
<https://www.consilium.europa.eu/sv/policies/eu-fight-against-crime/>

Socialdemokraternas politik ”Lag och ordning”:
<https://www.socialdemokraterna.se/var-politik/a-till-o/lag-och-ordning>

Socialdemokraternas politik ”Så stoppar vi gängkriminaliteten”:
<https://www.socialdemokraterna.se/var-politik/bekampa-kriminaliteten-och-bryt-segregationen/gangkriminalitet>

Socialdemokraternas politik ”Nationell offensiv mot gängskjutningar”:
<https://www.socialdemokraterna.se/nyheter/nyheter/2022-08-14-nationell-offensiv-mot-gangskjutningar>